

**UCHWAŁA NR LIII/415/23
RADY GMINY HYŻNE**

z dnia 12 maja 2023 r.

**w sprawie uchwalenia aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2019-2022
z perspektywą do roku 2026 na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029**

Na podstawie art. 7 ust. 1 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 1 w związku z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 z późn. zm.), po uzyskaniu opinii Zarządu Powiatu Rzeszowskiego, **Rada Gminy Hyżne uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Hyżne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Hyżne

Bogusław Kotarba

AKTUALIZACJA

**PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY HYŻNE NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026**

**NA LATA 2023-2026
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2029**

Hyżne, kwiecień 2023 r.

2.3.	ZAGROŻENIA	35
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	35
3.1.	STAN WYJŚCIOWY	35
3.2.	ANALIZA SWOT	37
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	38
4.1.	STAN WYJŚCIOWY	38
4.1.1.	WODY POWIERZCHNIOWE	38
4.1.2.	WODY PODZIEMNE	39
4.2.	ANALIZA SWOT	43
4.3.	ZAGROŻENIA	43
5.	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	44
5.1.	STAN WYJŚCIOWY	44
5.2.	ANALIZA SWOT	47
5.3.	ZAGROŻENIA	48
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	48
6.1.	STAN WYJŚCIOWY	48
6.1.1.	SUROWCE MINERALNE	50
6.2.	ANALIZA SWOT	51
6.3.	ZAGROŻENIA	52
7.	GLEBY	52
7.1.	STAN WYJŚCIOWY	52
7.2.	ANALIZA SWOT	57
7.3.	ZAGROŻENIA	57
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	59
8.1.	STAN WYJŚCIOWY	59
8.2.	ANALIZA SWOT	63
8.3.	ZAGROŻENIA	63
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	64
9.1.	STAN WYJŚCIOWY	64
9.1.1.	OBSZARY CHRONIONE	67
9.1.2.	LASY	69
9.2.	ANALIZA SWOT	72
9.3.	ZAGROŻENIA	72

WYKAZ SKRÓTÓW

B[a]P	benzo(a)piren
D-P-S-I-R	model „siły naprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja”
EOG	Fundusze norweskie i Europejskiego Obszaru Gospodarczego
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główne zbiorniki wód podziemnych
JST	jednostka samorządu terytorialnego
JCWP	jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	jednolita część wód podziemnych
LAeqD	poziom równoważny hałasu dla pory dziennej (godz. 6:00 – 22:00)
LAeqN	poziom równoważny hałasu dla pory nocnej (godz. 22:00 – 6:00)
LN	długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00)
LDWN	długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 18.00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18.00 do godz. 22.00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00)
Mpzp	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	odnawialne źródła energii
PEM	pole elektromagnetyczne
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

WPROWADZENIE

1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Celem sporządzenia Programu Ochrony Środowiska jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zgodnie z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. POŚ powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem i być spójne ze wszystkimi dokumentami dotyczącymi zagadnień ochrony środowiska na szczeblu danej JST.

Niniejszy dokument zawiera analizę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, na podstawie której określono cele, kierunki i zadania wynikające z zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Wskazano również źródła finansowania zaproponowanych działań oraz określono system realizacji Programu.

2. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU

Poprzednio obowiązującym Programem Ochrony Środowiska na obszarze gminy Hyżne był „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 roku” przyjęty uchwałą nr IV/20/19 Rady Gminy Hyżne z dnia 25 stycznia 2019 r. Realizacja zadań w zakresie ochrony środowiska była systematycznie prowadzona zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy.

Poniżej przedstawiono działania zrealizowane na terenie gminy Hyżne w ostatnich latach w ramach obowiązywania poprzedniego Programu Ochrony Środowiska:

- Wymiana nieefektywnych kotłów na terenie gminy (m. in. pozyskiwanie dofinansowania z programu „Czyste Powietrze”, od 01.07.2021 r. do 31.12.2022 r. za pośrednictwem punktu konsultacyjnego w urzędzie gminy, mieszkańcy złożyli 38 wniosków do WFOŚiGW w Rzeszowie na termomodernizację lub/i wymianę kotła, a ponadto, nie wliczając punktu konsultacyjnego w Hyżnem, bezpośrednio do WFOŚiGW mieszkańcy gminy Hyżne złożyli 155 wniosków i zostały zawarte 142 umowy). Wymieniono 20 kotłów na paliwo stałe, pozostałe wnioski dotyczyły termomodernizacji już istniejących źródeł ciepła.
- Montaż instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej m. in. żłobek „Słoneczko” w Brzezówce, oczyszczalnia ścieków w Hyżnem, Szkoła Podstawowa w Grzegorzówce, budynek administracyjny Zakładu Usług Komunalnych w Hyżnem.

- opracowaniu systemu realizacji Programu.

Do opisu stanu środowiska wykorzystano najaktualniejsze dostępne dane. Źródłem informacji do Programu były dane pochodzące z dokumentów udostępnianych przez wyspecjalizowane jednostki zajmujące się ochroną środowiska, np. WIOŚ, RDOŚ, GDOŚ, dane statystyczne opracowywane przez GUS (stan na rok 2021) oraz dane pozyskane z Urzędu Gminy Hyżne (stan na rok 2022).

Program Ochrony Środowiska został opracowany w oparciu o najnowsze „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” sporządzone przez Ministerstwo Środowiska.

Do opracowania dokumentu wykorzystano model D-P-S-I-R wprowadzony przez holenderski Instytut Zdrowia Publicznego i Środowiska we współpracy z Europejską Agencją Ochrony Środowiska (EEA). Model ten określa stosunki między różnymi sektorami działalności człowieka a środowiskiem jako przyczynowy łańcuch powiązań tj. „siły napędowe – presja – stan – wpływ – odpowiedź”. Model DPSIR polega na opisanu: obszarów życia publicznego, które mogą wywierać wpływ na środowisko, poziomu oddziaływania człowieka na środowisko, kondycji środowiska naturalnego w kontekście działalności człowieka, efektu długofalowego oddziaływania człowieka na funkcjonowanie ekosystemów i konsekwencji dla ich zdolności regeneracji, podjęcia działań zmierzających do zmniejszenia negatywnych skutków oddziaływania człowieka na środowisko.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, projekt dokumentu poddany zostaje procedurom konsultacji społecznych, opiniowania oraz uzgadniania.

Niniejszy dokument ma formułę otwartą co oznacza, że jest cyklicznie monitorowany i aktualizowany. Należy jednakże podkreślić, iż program ochrony środowiska nie jest aktem prawa miejscowego, zatem zaplanowane w nim zadania nie są obligatoryjnie wymagane do realizacji, a wyznaczone cele i kierunki działań powinny być traktowane jako wytyczne do określania zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych na kolejne lata. Ponadto harmonogram finansowy realizacji poszczególnych działań zawiera planowane koszty ich realizacji, co nie jest jednoznaczne z ich zabezpieczeniem finansowym i podlega modyfikacji.

4. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Opracowany dokument jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawnymi w zakresie ochrony środowiska. Podstawę prawną sporządzenia niniejszego opracowania stanowią m.in. wymienione poniżej ustawy oraz akty wykonawcze tych ustaw:

5. ZGODNOŚĆ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029” został opracowany w oparciu o założenia wynikające z dokumentów strategicznych i programowych wyższego rzędu na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim i krajowym, w szczególności z następującymi dokumentami:

- strategicznymi:
 - Długookresową Strategią Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
 - Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
 - Polityką ekologiczną państwa 2030,
 - Strategią innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
 - Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
 - Strategią zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa 2030,
 - Strategią „Sprawne Państwo 2020”,
 - Strategią rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
 - Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
 - Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
 - Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2030,
 - Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku,
- sektorowymi:
 - Aktualizacją Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.),
 - Aktualizacją Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
 - Krajowym planem gospodarki odpadami 2022,
 - Krajowym programem zapobiegania powstawaniu odpadów,
 - Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015–2027,
 - Strategicznym Planem Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
 - Programem wodno-środowiskowym kraju,
- programowymi:

- Dostosowanie gminy do zmian klimatu oraz zwiększenie odporności na ich negatywne skutki, m.in. poprzez tworzenie obiektów małej retencji.
- Wsparcie mieszkańców z zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii.
- Termomodernizacja oraz wdrażanie instalacji OZE w obiektach użyteczności publicznej.
- Prowadzenie działań mających na celu zapobieganie skutkom suszy m.in. poprzez tworzenie studni głębinowych.
- Racjonalne gospodarowanie terenami z uwzględnieniem ograniczeń związanych z obecnością terenów osuwiskowych.
- Kontynuacja realizacji programu usuwania wyrobów azbestowych.
- Ochrona terenów cechujących się bogactwem przyrodniczym.
- Prowadzenie programów informacyjno – edukacyjnych na temat kryzysu klimatycznego oraz ochrony środowiska.

Realizacja celów określonych w Strategii Rozwoju Gminy jest spójna z założeniami Programu Ochrony Środowiska.

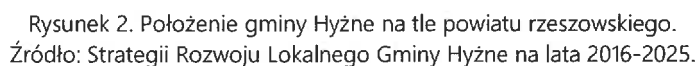
OPIS INWENTARYZOWANEGO OBSZARU

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Hyżne położona jest w południowo - wschodniej części województwa podkarpackiego, w odległości około 20 km od Rzeszowa. W skład gminy wchodzi następujące sołectwa:

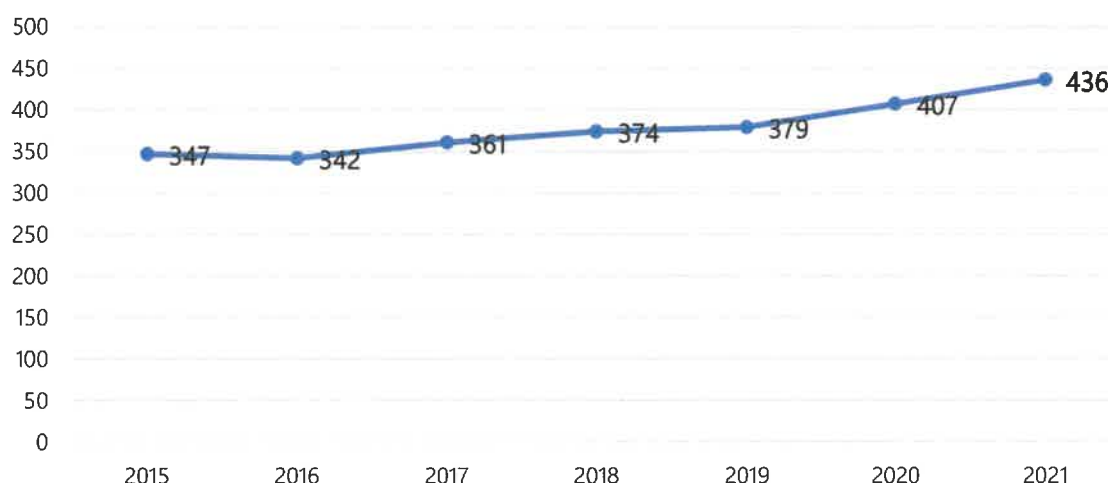
- Brzezówka,
- Dylągówka,
- Grzegorzówka,
- Hyżne,
- Nieborów,
- Szklary,
- Wólka Hyżneńska.

Granice administracyjne gminy przedstawiono na poniższym rysunku.

Gmina Hyżne leży w podgórskim rejonie klimatycznym. Zróżnicowanie morfologiczne terenu gminy powoduje dodatkowo występowanie miejscowych odrębności. Warunki klimatyczne ze względu na potrzeby rolnictwa są w miarę korzystne; okres wegetacyjny trwa 210–220 dni. Jeszcze w latach 90. XX wieku roczna suma opadów wynosiła 715–840 mm, dni z przymrozkami było 100–150, a dni z pokrywą śnieżną 80–90. Obecnie obserwuje się ocieplenie, charakteryzujące się niewielkimi opadami

Liczba podmiotów gospodarczych

Wykres 2. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Hyżne w latach 2015-2021.
Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Na terenie gminy nie ma dużych przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 100 osób. Analiza poszczególnych sekcji PKD pozwala stwierdzić, że dominują przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie handlu hurtowego i detalicznego oraz usługi transportowe, budowlane, co przedstawia poniższa tabela.

Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności	2021
OGÓŁEM	436
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4
B. Górnictwo i wydobywanie	0
C. Przetwórstwo przemysłowe	35
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4
E. Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
F. Budownictwo	122
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	76
H. Transport i gospodarka magazynowa	41
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5
J. Informacja i komunikacja	22

wynosi 900 osób/godzinę. Niestety niekorzystne warunki atmosferyczne spowodowały, że w ostatnich trzech latach nie udało się przygotować stoku na sezon narciarski.

Do ciekawych atrakcji gminy zaliczyć można kolejkę łączącą Przeworsk z Dynowem („Pogórze”) powstałą w latach 1900-1904 o łącznej długości 46 km. Linie wykorzystywano dla potrzeb przeworskiej cukrowni. Na trasie przejazdu kolejki znajduje się tunel w miejscowości Szklary o długości 602 metrów. Atrakcja ta składa się ze schroniska, tunelu, mostu, urządzeń technicznych bocznicy, zwrotnik i torów. Tunel w Szklarach to jedyny w Polsce tunel kolejki wąskotorowej oraz najdłuższy w Europie tunel kolejki wąskotorowej. W sezonie letnim kolejka „Pogórze” przewozi turystów.

Do innych ciekawych atrakcji turystycznych można zaliczyć zespół dworski w Hyżnem, w którym wychowywał się Gen. Władysław Sikorski, zabytkowy kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny oraz dawny budynek urzędu gminy, w którym obecnie znajduje się Gminny Ośrodek Kultury.

Atrakcje turystyczną stanowią także źródła wód siarczkowych na terenie gminy Hyżne (sołectwo Nieborów i miejscowość Szklary). W Nieborowie, w okresie przedwojennym, istniało uzdrowisko wykorzystujące zasoby wód leczniczych.

Na terenie gminy odnaleziono pokłady minerałów takich jak diatomity i zeolity.

Na terenie gminy Hyżne działają gospodarstwa agroturystyczne, oferujące łącznie ok. 60 miejsc noclegowych.

Rolnictwo

W gminie Hyżne formalnie istnieje 1905 gospodarstw rolnych. Ich średnia powierzchnia to 1,39 ha. Przeważają gospodarstwa o powierzchni do 2 ha. Choć gmina zaliczana jest do gmin rolniczych, to jednak w ostatnich latach utraciła tę funkcję, gdyż praktycznie zaprzestano uprawy ziemi dla celów zarobkowych. Rolnicy, którzy prowadzą jeszcze działalność, nakierowani są głównie na zaspokajanie własnych potrzeb żywieniowych. Istnieją dwa gospodarstwa specjalistyczne nastawione na hodowlę bydła mlecznego. Pozostałe są gospodarstwami mieszanymi. Żaden z lokalnych rolników nie zgłosił swojego gospodarstwa jako gospodarstwa ekologicznego do agencji kontroli. (według stanu na dzień 31.12.2022 r.).

4. INFRASTRUKTURA INŻYNIERYJNO – TECHNICZNA

4.1. SIEĆ CIEPŁOWNICZA

W gminie Hyżne potrzeby cieplne pokrywane są ze źródeł energetyki indywidualnej i zbiorowej zasilających odbiorców. W skład kotłowni lokalnych wliczane są kotłownie wytwarzające ciepło dla

W przypadku istniejących warunków technicznych i ekonomicznych nowi odbiorcy podłączani będą do sieci gazowej zgodnie z obowiązującymi przepisami.

4.3. SIEĆ DROGOWA

Przez teren gminy Hyżne przebiegają ważne drogi wojewódzkie:

- droga wojewódzka Nr 877 Leżajsk-Szklary, 9,1 km
- droga wojewódzka Nr 878 Rzeszów-Dylągówka, 6,6 km
- droga wojewódzka Nr 835 Przeworsk-Dynów, 4,9 km

Przez gminę Hyżne przebiega 10 dróg powiatowych, które wraz z drogami wojewódzkimi tworzą zasadniczy układ komunikacyjny gminy. Uzupełnienie sieci dróg powiatowych stanowią drogi gminne.

Stan dróg na terenie gminy jest zróżnicowany. Jeżeli chodzi o drogi wojewódzkie, to stan ich nawierzchni nie jest zadowalający, podobnie jak stan przepustów i rowów odwadniających. Lepiej pod tym względem prezentują się drogi powiatowe.

Jeżeli chodzi o drogi gminne i wewnętrzne, to podobnie jak w przypadku dróg wyższej kategorii, poważny problem stanowi zbyt mała szerokość ich jezdni. Stan dróg gminnych uległ poprawie w ostatnich latach, ale nadal niezbędne są inwestycje w tym obszarze.

W 2022 roku został zrealizowany Program Przebudowy Dróg Lokalnych. Był to największy tego typu program w historii gminy Hyżne. Zmodernizowano 44 dróg o łącznej długości 11 km. W ramach zadania wykonano nowe nawierzchnie bitumiczne, tłuczniowe i z płyt ażurowych wraz ze wzmocnieniem podbudów, wymianą przepustów, odcinkowymi umocnieniami rowów, a także umocnienia poboczy kruszywem. Istniejące zjazdy zostały dostosowane do nowych nawierzchni.

Za działania dotyczące zimowego utrzymania dróg i chodników, koszenie poboczy oraz usuwanie zakrzaczeń w okresie letnim odpowiada Zakład Usług Komunalnych w Hyżnem, który dysponuje odpowiednim sprzętem.

Na terenie Gminy Hyżne znajduje się 620 sztuk opraw oświetleniowych, które sukcesywnie są wymieniane na oprawy energooszczędne LED.

OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTACH

1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

1.1. STAN AKTUALNY

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy podkarpackiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2021 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

2) Dla pyłu PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2021. GIOŚ.

Wynik oceny strefy podkarpackiej za rok 2021, w której położona jest gmina Hyżne wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku siarki,
- dwutlenku azotu,
- ołowiu,
- benzeny,
- tlenku węgla,
- arsenu,
- kadmu,
- niklu.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, dla strefy podkarpackiej wskazała, iż przekroczone zostały dopuszczalne poziomy dla:

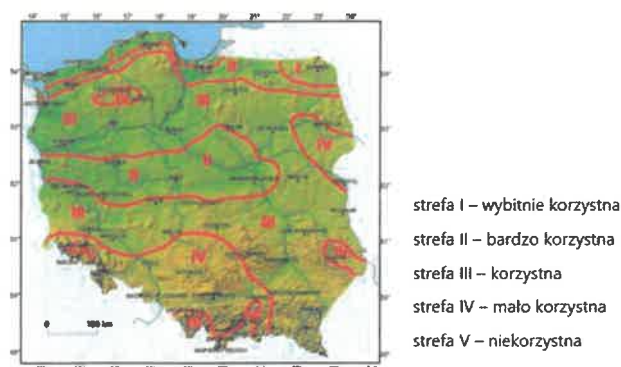
- pyłu PM₁₀,
- pyłu PM_{2.5} (II faza),
- ozonu (poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2),
- benzo(a)pirenu.

Należy jednak pamiętać, że strefa podkarpacka nie wykazuje jednolitości na całym swoim obszarze, pod względem zanieczyszczeń. Oznacza to, że w strefie są miejsca, które ze względu na poziom zanieczyszczeń wymagają podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

Bezpośrednio na terenie gminy Hyżne odnotowano przekroczenia w 2021 roku poziomu docelowego BaP (PM₁₀) – średnia roczna.

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy podkarpackiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy podkarpackiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Nazwa strefy		Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃	

Rysunek 3. Strefy energetyczne wiatru w Polsce.

Źródło: Wojewódzki Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego.

Gmina Hyżne znajduje się w strefie energetycznej wiatrowej korzystnej nr III, średnia prędkość wiatru w ciągu roku na wysokości 30 m waha się od 3,6 m/s do 4,3 m/s. Dla uzyskania wielkości energii wiatrowej, która byłaby użyteczna do rozwoju energetyki zawodowej wymagane jest występowanie wiatrów jednostajnych, najlepiej o stałym natężeniu, zaś ich średnia prędkość nie powinna być niższa niż 5 m/s.

Obecnie na terenie gminy nie funkcjonują elektrownie wiatrowe i w najbliższych latach nie planuje się ich montażu.

Energia biomasy

Biomasa jest jednym z najbardziej obiecujących, obecnie łatwo dostępnym i często najtańszym źródłem energii odnawialnej. Obecnie energia pozyskiwana ze źródeł odnawialnych stanowi niespełna 3% całkowitego zużycia energii pierwotnej w kraju, z czego około 98% przypada na biomasę.

Do głównych źródeł pozyskiwania biomasy należą:

- leśnictwo i związany z nim przemysł drzewny;
- rolnictwo (produkcja roślinna i zwierzęca);
- gospodarka komunalna (składowiska odpadów i oczyszczalnie ścieków).

Biomasa może być wykorzystana do bezpośredniego spalania (przygotowana w formie brykietów lub pellet: drewno, słoma, rośliny energetyczne) lub służyć jako surowiec do produkcji paliw płynnych.

Do biomasy pozyskiwanej z rolnictwa na cele energetyczne zalicza się: odpady z produkcji roślinnej (słoma) i zwierzęcej (gnojowica, obornik i pozostałości poubojowe) oraz z przemysłu rolno- spożywczego, a także biomasę pozyskiwaną z trwałych użytków zielonych i celowych upraw roślin na cele energetyczne.

Z uwagi na fakt, iż dużą część gminy Hyżne stanowią użytki rolne, na jej terenie występują znaczne zasoby biomasy. Mogą to być odpadki drewniane, trociny, słoma, siano, darń lub zepsute ziarno. Warto

Zgodnie z zapisami ww. programu na terenie gminy Hyżne powinny być realizowane działania zgodnie z zapisami poniższej tabeli.

L.p.	Kod działania	Nazwa działania
1.	PsOeUa	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego.
2.	PsDzKo	Prowadzenie działań kontrolnych.
3.	PsWuAn	Wspomaganie samorządów gminnych i mieszkańców gmin we wdrażaniu uchwały antysmogowej.
4.	PsSyWs	Stworzenie przez samorząd gminny systemu wsparcia wymiany źródeł ciepła na ekologiczne dla osób fizycznych.
5.	PsObZi	Zwiększanie udziału zieleni w wybranych miastach strefy podkarpackiej.
6.	PsEdEk	Edukacja ekologiczna.

Tabela 5. Wykaz wszystkich planowanych działań naprawczych w strefie podkarpackiej.

Źródło: Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz Plan Działań Krótkoterminowych

W Programie określono liczbę kotłów, które powinny zostać wymienione w ramach działania Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego (kod działania PsOeUa) w poszczególnych latach obowiązywania Programu:

- 2021 r. – 149 kotłów,
- 2022 r. – 149 kotłów,
- 2023 r. – 298 kotły,
- 2024 r. – 298 kotły,
- 2025 r. – 298 kotły,
- 2026 r. – 298 kotły.

Łącznie w latach 2021-2026 powinny zostać wymienione 1 490 kotły.

Uchwała antysmogowa dla województwa podkarpackiego

Od 23 kwietnia 2018 roku na terenie Województwa Podkarpackiego obowiązuje tzw. uchwała antysmogowa, czyli Uchwała Nr LII/869/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa podkarpackiego ograniczeń w zakresie instalacji, w których następuje spalanie paliw. Na mocy tej uchwały wprowadzone zostały następujące regulacje:

- Zakaz spalania niskiej jakości paliwa od 1 czerwca 2018 r.:
 - węgla brunatnego,
 - mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
 - paliw o uziarnieniu poniżej 5mm i zawartości popiołu powyżej 12%,
 - biomasy o wilgotności powyżej 20%.

termomodernizacji już istniejących. Środki wypłacane w ramach dotacji można wykorzystać m.in. na: wykonanie audytu energetycznego, wykonanie branżowej dokumentacji projektowej, wymianę starych źródeł ciepła, zakup urządzeń i materiałów potrzebnych do montażu i demontażu, docieplenie przegród budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej (w tym również bramy garażowej), montaż wentylacji mechanicznej, instalacje odnawialnych źródeł energii (np. paneli fotowoltaicznych).

Dodatkowo, w ramach programu ochrony powietrza prowadzone są działania edukacyjne organizowane przez Celowy Związek Gmin „Eko-Logiczni” dotyczące uświadamiania mieszkańców w kwestii szkodliwości wypalania traw i spalania śmieci. Corocznie przeprowadzane są akcje sprzątania gminy, na tablicach ogłoszeń umieszczane są plakaty informujące o szkodliwości smogu czy konieczności utylizacji azbestu.

1.2. ANALIZA SWOT

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej - brak znaczących przedsiębiorstw generujących emisję przemysłową	- niezadowalający stan dróg, wpływający na emisję z transportu - znaczny udział niskosprawnych węglowych źródeł ciepła w ogrzewaniu indywidualnym - niski udział OZE w bilansie gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Możliwość wsparcia finansowego na realizację przedsięwzięć podnoszących efektywność energetyczną (fundusze europejskie i krajowe) - rozwój sieci gazowej na terenie gminy - wzrost wykorzystania OZE na terenie gminy	- wysoki koszt inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii - wzrost emisji gazów związany ze wzrostem natężenia ruchu komunikacyjnego - niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie zmian klimatu i skutków niskiej emisji

1.3. ZAGROŻENIA

Główne problemy emisyjne w gminie Hyżne obejmują ogrzewanie budynków indywidualnymi źródłami ciepła, co generuje głównie emisję dwutlenku węgla, pyłu zawieszonego oraz tlenków azotu. Obiekty wykorzystujące indywidualne źródła ciepła wykorzystują głównie paliwa stałe.

W związku z deklaracjami złożonymi do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, uzupełniona została znacząco część danych dotyczących rodzaju stosowanych paliw w gospodarstwach domowych mieszkańców gminy. Często w celu ogrzewania budynków wykorzystywany jest węgiel o niskiej jakości lub nawet odpady.

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L _{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczyn- kowe ³⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia

- ¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych
- ²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązują na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy
- ³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren związanej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwaną zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

Tabela 6. Dopuszczalne poziomy hałasu wyrażone wskaźnikami LAeqD oraz LAeqN, które mają zastosowania do ustalania i kontroli warunków korzystania z środowiska dla jednej doby.

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t. j. Dz. U. 2014 r., poz. 112).

Źródła hałasu możemy podzielić w następujący sposób:

- komunikacyjne,
- przemysłowe i rolnicze,
- pozostałe.

Hałas komunikacyjny

Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska. Czynniki wpływające na poziom hałasu komunikacyjnego to: natężenie i płynność ruchu, udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie dróg oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Hałas ten koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakter liniowy.

Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45 do 56 dB.

Emisja hałasu drogowego na terenie gminy spowodowana jest przez nasilenie ruchu pojazdów samochodowych na drodze wojewódzkiej oraz drogach powiatowych i gminnych w granicach gminy Hyżne.

W ostatnich 3 latach nie prowadzono bezpośrednich badań uciążliwości hałasu na terenie gminy Hyżne.

Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021

Generalny Pomiar Ruchu, stanowi podstawowe źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce. Jest prowadzony na istniejącej sieci dróg krajowych (w tym także na odcinkach koncesyjnych), z wyjątkiem tych odcinków dróg, które znajdują się w miastach na prawach powiatu i w związku z tym nie są administrowane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA), a także na drogach wojewódzkich przez właściwych terytorialnie zarządców. Ze względu na pandemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia, wpływające m.in. na natężenie i rozkłady ruchu na drogach, przeprowadzenie GPR w roku 2020 wymagało od wszystkich zaangażowanych podmiotów zastosowanie szeregu działań zaradczych i zmian organizacyjnych i metodologicznych (m.in. wydłużono okres realizacji pomiarów na drogach krajowych na rok 2021). W rezultacie wprowadzonych działań prezentowane wyniki mogą być wykorzystywane m.in. do podejmowania decyzji o budowie nowych dróg, oceny potrzeb modernizacji istniejącej sieci dróg krajowych, zarządzania ruchem, analiz ekonomicznych i środowiskowych oraz analiz bezpieczeństwa ruchu drogowego. Generalny Pomiar Ruchu prowadzony jest cyklicznie co pięć lat.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki pomiarów Generalnego Pomiaru Ruchu w latach 2020/2021 na odcinkach dróg przebiegających przez teren gminy Hyżne. Określono także udział pojazdów ciężkich w

- konieczność prowadzenia ocen oddziaływania inwestycji na środowisko i monitoringu środowiska w zakresie zagrożenia hałasem
- dostępność zabezpieczeń akustycznych dla budynków (np. dźwiękoszczelne okna)

- rosnąca liczba pojazdów na drogach

2.3. ZAGROŻENIA

Uciążliwości hałasowe na terenie gminy Hyżne spowodowane są głównie przez emisję hałasu komunikacyjnego. Wpływ na poziom hałasu na terenie gminy może mieć fakt, iż część dróg w granicach gminy wymaga remontów i modernizacji.

Kierunki działań

Na terenie gminy Hyżne w kolejnych latach obowiązywania POŚ realizowane będą inwestycje związane z modernizacją dróg, kładzeniem cichej nawierzchni oraz działań edukacyjnych.

Adaptacja do zmian klimatu

Adaptacja przestrzeni do warunków dużego wzrostu temperatury i jej wpływu na hałas to jedno z wyzwań współczesnej gospodarki przestrzennej. Wysoka temperatura generuje rozwój i zwiększenie liczby urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych, co w zwartej zabudowie śródmiejskiej może powodować nadmierną emisję hałasu.

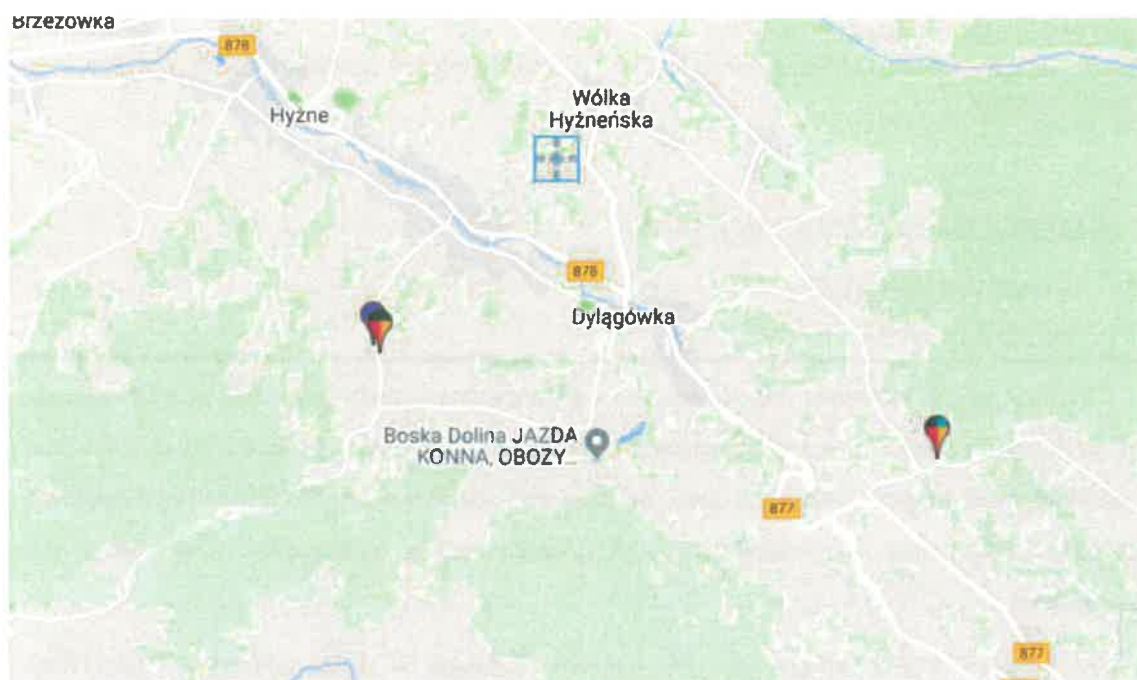
3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

3.1. STAN WYJŚCIOWY

Pola elektromagnetyczne występujące w środowisku mogą negatywnie oddziaływać na poszczególne jego elementy, w tym na organizmy żywe. Właściwości pola, a więc i jego oddziaływanie na otoczenie zmieniają się w zależności od częstotliwości pola, w związku z tym wyróżnia się promieniowanie jonizujące (promienie X, gamma, ultrafiolet) lub niejonizujące (promieniowanie widzialne, podczerwień, radiofale, promieniowanie do urządzeń elektrycznych linii przesyłowych). Promieniowanie jonizujące nie stanowi zagrożenia w Gminie, poza niewielkim promieniowaniem naturalnym.

Do źródeł promieniowania niejonizującego zaliczyć można:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje elektroenergetyczne,
- stacje radiowe i telewizyjne,

Rysunek 5. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Hyżne.

Źródło: www.btsearch.pl

W ostatnich latach na terenie gminy Hyżne nie prowadzono pomiarów promieniowania elektromagnetycznego. Analiza wyników pomiarów poziomów PEM dla monitoringu stałego wykazała, że wyniki w 24 punktach pomiarowych znalazły się w przedziale wartości niższych od wartości dolnego progu czułości sondy pomiarowej, tj. $<0,3$ [V/m]. Natomiast najwyższe natężenie pola elektromagnetycznego odnotowano w miejscowościach: Jedlicze (1,08 V/m), Brzozów (0,99 V/m) oraz w Radymnie (0,88 V/m).

W roku 2021, podobnie jak w latach ubiegłych, w trakcie badań na obszarze całego województwa w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM. Mimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się znaczącego wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku. W związku z tym należy wykluczyć zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie gminy Hyżne.

3.2. ANALIZA SWOT

POLE ELEKTROMAGNETYCZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- brak przekroczeń natężeń pól elektromagnetycznych	- brak pomiarów promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA

Wyznaczone cele środowiskowe dla JCWP znajdujących się na terenie gminy Hyżne przedstawiono w poniższej tabeli.

Nazwa i kod JCWP		Cel środowiskowy
	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
Szklarka RW2000122235529	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO, MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
Strug od Chmielnickiej Rzeki do ujścia PLRW2000142265699	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego San w obrębie JCWP (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego San w obrębie JCWP (dla troci wędrowniej)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
Mleczka do Łopuszki RW200012226856	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO, MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

Tabela 10. Wyznaczone cele środowiskowe dla JCWP na terenie gminy Hyżne.

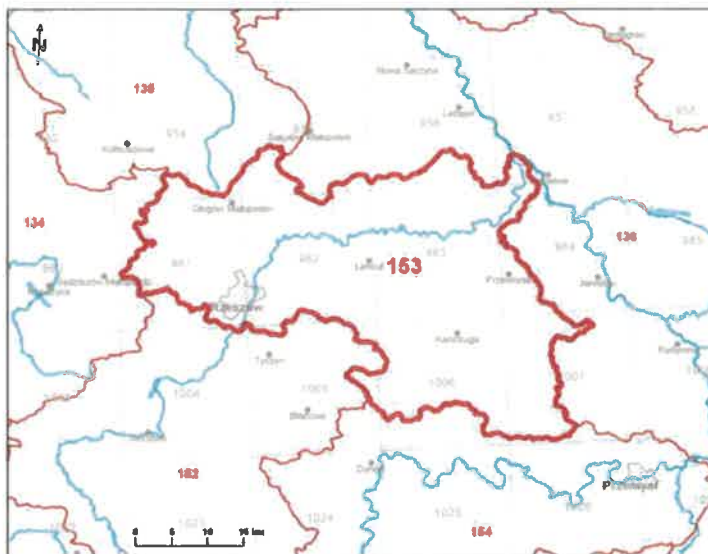
Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

4.1.2. WODY PODZIEMNE

Na obszarze gminy Hyżne występują, zróżnicowane pod względem poziomu – uzależnionego od warstwy wodonośnej – i wydajności, wody gruntowe.

- W obrębie dna dolin płaskodennych i w nieckach, poziom wody gruntowej waha się w granicach 0,5–2,0 m. Wody gruntowe występują tu głównie w obrębie warstw trudno przepuszczalnych – mad, nie tworząc jednolitego zwierciadła, lecz występując we wkładkach i przewarstwieniach piaszczystych, a ich poziom związany jest z reżimem hydrologicznym rzek.
- Na stokach, w sąsiedztwie dolin, woda gruntowa występuje na głębokości 2,0 – 4,0 m, na stokach dalej położonych od den dolin głębokość lustra wody zwiększa się do 9,0 – 10,0 m.
- W obrębie osuwisk i złazisk występują często wody na głębokości powyżej 2,0 m.

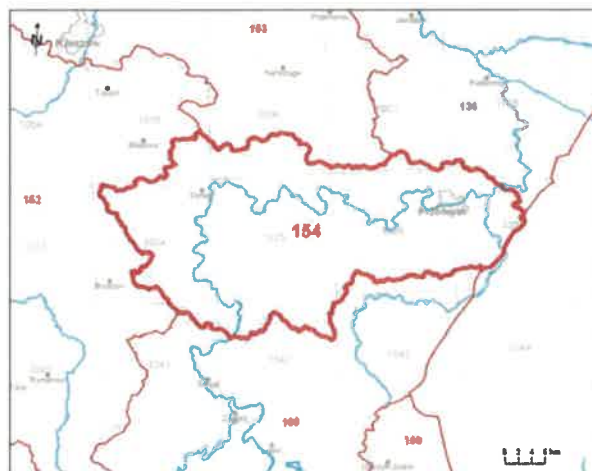
Tabela 12. Wynikowe JCWPd nr 153.
Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Rysunek 7. Lokalizacja JCWPd nr 153.
Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-140-159/4471-karta-informacyjna-jcwpd-nr-153/file.html>.

Powierzchnia	1228,6
Dorzecze	Wisły
Liczba pięter wodonośnych	2

Tabela 13. Charakterystyka JCWPd nr 154.
Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Rysunek 8. Lokalizacja JCWPd nr 154.
Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-140-159/4472-karta-informacyjna-jcwpd-nr-154/file.html>.

153	Dobry stan ilościowy i chemiczny	Niezagrożona
154	Dobry stan ilościowy i chemiczny	Niezagrożona

Tabela 14. Cele środowiskowe dla JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Hyżne.

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

4.2. ANALIZA SWOT

GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobry stan większości wód powierzchniowych w granicach gminy - brak ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych przez JCWP i JCWPd	- niskie zasoby wód podziemnych - brak prowadzonych badań jakości wód podziemnych bezpośrednio na terenie gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
- regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska - edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony jakości wód i racjonalnego korzystania z zasobów wodnych	- niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie gospodarowania wodami - niebezpieczeństwo obniżenia poziomu wód i zakłócenia stosunków hydrologicznych - degradacja jakościowa wód

4.3. ZAGROŻENIA

Głównym zagrożeniem dla jakości wód w gminie Hyżne są spływy obszarowe (zanieczyszczenia spływające z terenów rolnych i leśnych oraz terenów tras komunikacyjnych drogowych) oraz odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do gruntu lub do cieków powierzchniowych na terenach nieuzbrojonych w sieć kanalizacyjną. Ładunek zanieczyszczeń wprowadzany do środowiska z tych źródeł zależy od szeregu czynników, m.in.: stopnia skanalizowania danego obszaru, poziomu kultury rolnej, stopnia zurbanizowania i intensywności ruchu komunikacyjnego danego obszaru.

Istotny wpływ na jakość wód gruntowych i powierzchniowych ma rolnictwo. Źródłem zanieczyszczeń z rolnictwa są zarówno źródła obszarowe tj. spływy powierzchniowe, jak i źródła punktowe: niewłaściwie przechowywane nawozy mineralne i organiczne (obornik, gnojówka, gnojowica), pestycydy, odcieki kiszonkowe. Rolnictwo ma także wpływ na erozję glebową i w konsekwencji na ładunki namulów dopływających do rzek i zbiorników wodnych. Podnoszenie produkcji rolnej powoduje drenaż, odwodnienie i przekształcenia obszarów podmokłych, podobnie jak całych dolin rzecznych.

Adaptacja do zmian klimatu

Na terenie gminy Hyżne co roku realizowane są działania związane z budową sieci wodociągowej, w miarę możliwości finansowych.

Zestawienie zrealizowanych inwestycji wodno-kanalizacyjnych w ostatnich latach przedstawia się następująco:

- Rok 2021:
 - 1) Budowa wodociągu w m. Szklary – Przysiółek Przykop (dokumentacja),
 - 2) Budowa wodociągu w m. Hyżne – Nowa Wieś (dokumentacja),
 - 3) Budowa sieci wodociągowej w m. Brzezówka – wzdłuż drogi na Borówki (dokumentacja),
 - 4) Budowa wodociągu w m. Szklary – przysiółek Kopanina.
- Rok 2022:
 - 1) Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Brzezówka, Hyżne – etap IV G i H” w ramach inwestycji w miejscowości Brzezówka. wybudowano sieć kanalizacyjną o długości 1,63 km.
 - 2) „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Dylągówka – etap V” w miejscowości Dylągówka wzdłuż drogi gminnej „na Krzynowiska” powstała sieć kanalizacyjna o długości 1,12 km.
 - 1) „Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Brzezówka wzdłuż drogi na Borówki” w ramach zadania wybudowano sieć wodociągową o długości 1,59 km.
 - 2) „Budowa wodociągu w miejscowości Brzezówka” w Brzezówce powstała sieć wodociągowa wzdłuż drogi „na Kazanicę” o długości 1,05 km.
 - 3) „Budowa wodociągu w miejscowości Hyżne” w ramach inwestycji wybudowano w okolicach drogi gminnej „Zapady” sieć wodociągową o długości 1,09 km.
 - 4) „Budowa wodociągu w miejscowości Szklary – przysiółek Przykopy” – wybudowano sieć wodociągową w m. Szklary w okolicach drogi na Leśniczówkę o długości 2,85 km.
 - 5) „Budowa odcinka wodociągu od Hydroforni w miejscowości Dylągówka do SUW w Hyżnem” wybudowano 1 km sieci wodociągowej.
 - 6) „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Hyżne – etap VI A i B” w m. Hyżne – Nieborów wybudowano sieć kanalizacyjną o długości 730 m w rejonie za ZOL-em i za kościołem.
 - 7) „Budowa sieci wodociągowej w m. Hyżne – Nowa Wieś” – w ramach inwestycji wybudowano sieć wodociągową o długości 3 km na kwotę 599 996,69 zł. Wykonawcą zadania był nasz Zakład Usług Komunalnych.

W 2022 r. Gmina Hyżne eksploatowała 7 studni głębinowych o łącznej wydajności obliczonej na podstawie zasobów eksploatacyjnych na 1008 m³/dobę.

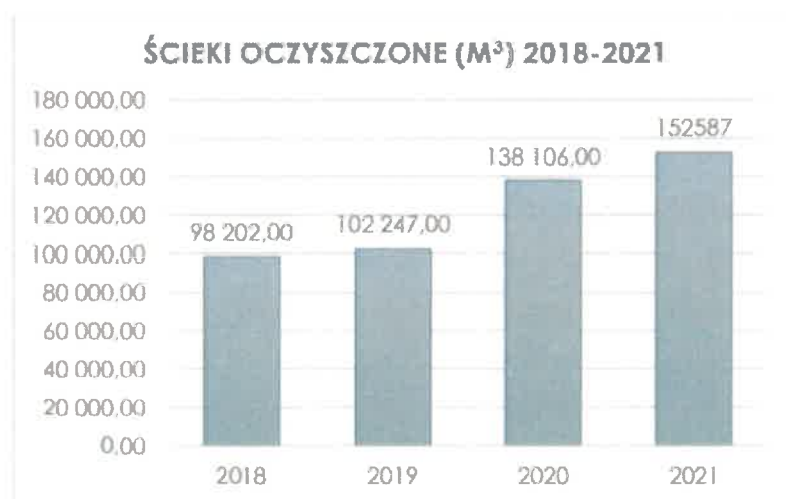
Właściciele nieruchomości, którzy nie są podłączeni do kanalizacji, a nieczystości ciekłe gromadzą w zbiornikach bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalniach ścieków, są zobowiązani do zawarcia umowy z podmiotem posiadającym zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy oraz posiadanie dowodów uiszczenia opłat za wykonanie tej usługi.

W przypadku powzięcia informacji w zakresie posiadania zbiornika na nieczystości ciekłe, który jest nieszczelny, Wójt Gminy wzywa właścicieli nieruchomości do przedłożenia dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ciekłych i sprawdza częstotliwość opróżniania zbiornika. W 2018 r. Urząd Gminy Hyżne wysłał 26 wezwań do przedłożenia dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ciekłych, kolejno w 2019 roku – 3 wezwania, w 2020 roku – 3 wezwania, a w 2021 roku – 1 wezwanie i w 2022 roku – 30 wezwań.

Oczyszczanie ścieków

Na terenie gminy Hyżne znajduje się jedna biologiczna oczyszczalnia ścieków. W ostatnich latach przeprowadzono modernizację oczyszczalni poprzez zwiększenie jej przepustowości do $Q_{\text{śrd}}=700 \text{ m}^3/\text{d}$ (RLM=7600).

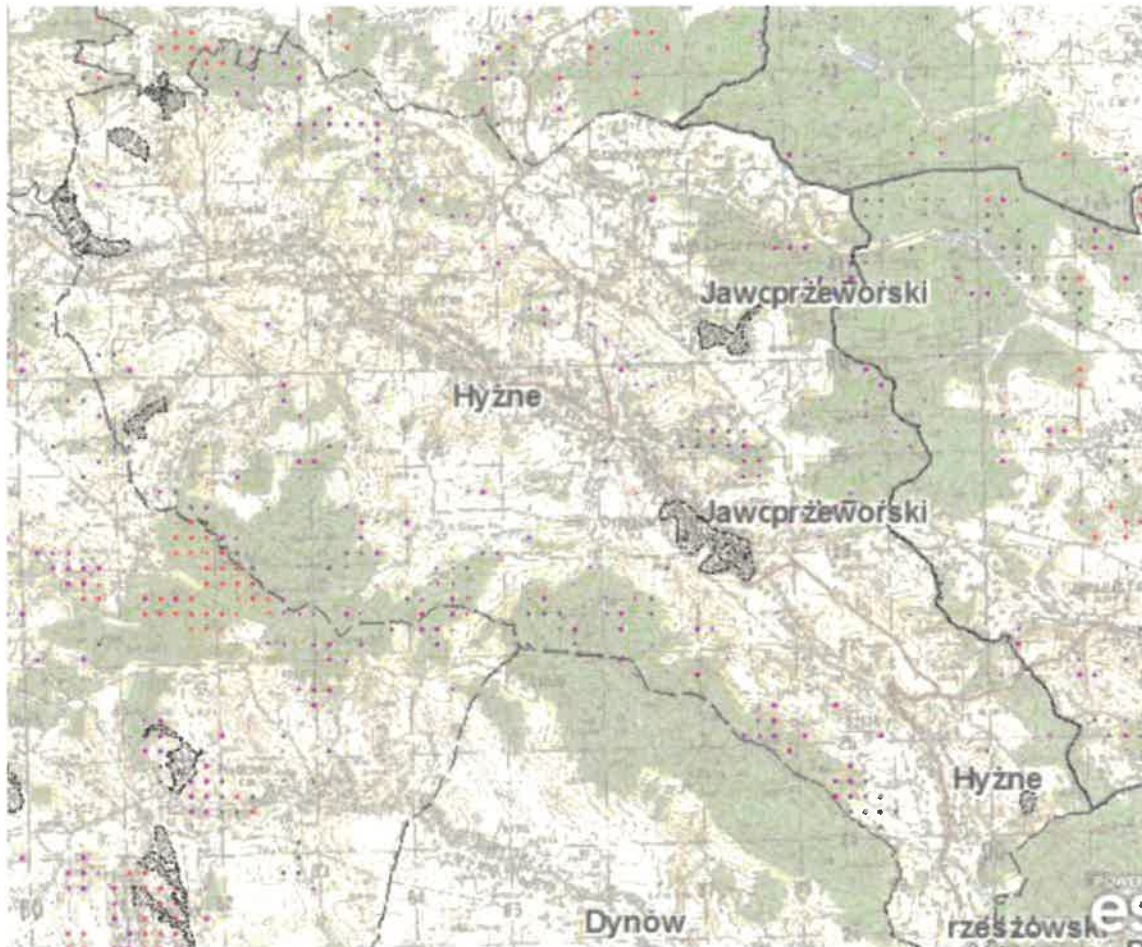
W oczyszczalni ścieków na koniec 2022 r. oczyszczono $130\,556 \text{ m}^3$ ścieków surowych (w 2021 r. - $152\,587 \text{ m}^3$, w 2020 r. - $138\,106 \text{ m}^3$, w 2019 r. - $102\,247 \text{ m}^3$, zaś w 2018 r. - $98\,202 \text{ m}^3$). Taborem asenizacyjnym dowieziono ścieki w ilości $299,55 \text{ m}^3$ (w 2020 r. - $280,5 \text{ m}^3$, w 2019 r. - 652 m^3 , zaś w 2018 r. - $629,5 \text{ m}^3$).

Wykres 4. Ścieki oczyszczone na terenie gminy Hyżne w latach 2018-2021.
Źródło: Raport o stanie gminy Hyżne za 2021 rok.

5.2. ANALIZA SWOT

osuwiska. Osuwiska starsze mają często niszę i jęzor złagodzone przez orkę, natomiast młodsze charakteryzują się ostro zaznaczoną niszą osuwiskową oraz nabrzmałym, nierównym jęzorem, w obrębie którego występują podmokłości.

Wykres 5. Rozmieszczenie osuwisk na terenie gminy Hyżne.
Źródło: <https://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3>.

W ukształtowaniu obszaru gminy, można wyróżnić szereg form powstałych w wyniku ruchów górotwórczych, lądolodu i działalności rzek. Należą do nich:

- zrównania wierzchowinowe Pogórza, osiągające wysokości 350–402 m n.p.m.
- II poziom zrównania, utrzymujący się na wysokości około 320 m n.p.m., powstały w wyniku rozcięcia poziomu zrównania wierzchowinowego,
- dolinki nieckowate o nachyleniu zboczy sięgającym 30%,
- osuwiska.

Powstawaniu dolinek sprzyjają pokrywy zwietrzelinowe fliszu karpackiego i pokrywy lessowe, które zostały rozcięte systemem cieków w czasie ostatniego glacjału i w holocenie. Dolinki nieckowate w środkowych i dolnych partiach porozcinane są przez parowy o stromych, 30–60% nachyleniach

Wykaz złóż wraz ze stanem zagospodarowania na terenie gminy Hyżne przedstawiono w poniższej tabeli.

Nazwa złoża	Kopalina	Złoża geologiczne bilansowe [tys. t]	Wydobycie [t]	Stan zagospodarowania
Dylągówka	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	-	-	złożo o zasobach szacunkowych
Dylągówka-Zapady	SUROWCE BENTONITOWE	172,50	-	złożo rozpoznane szczegółowo
Hyżne	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	-	-	złożo o zasobach szacunkowych
Nieborów źródła	WODY LECZNICZE	-	-	-

Tabela 17. Wykaz złóż na terenie gminy Hyżne.

Źródło: infogeoskarp oraz Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2021 r.

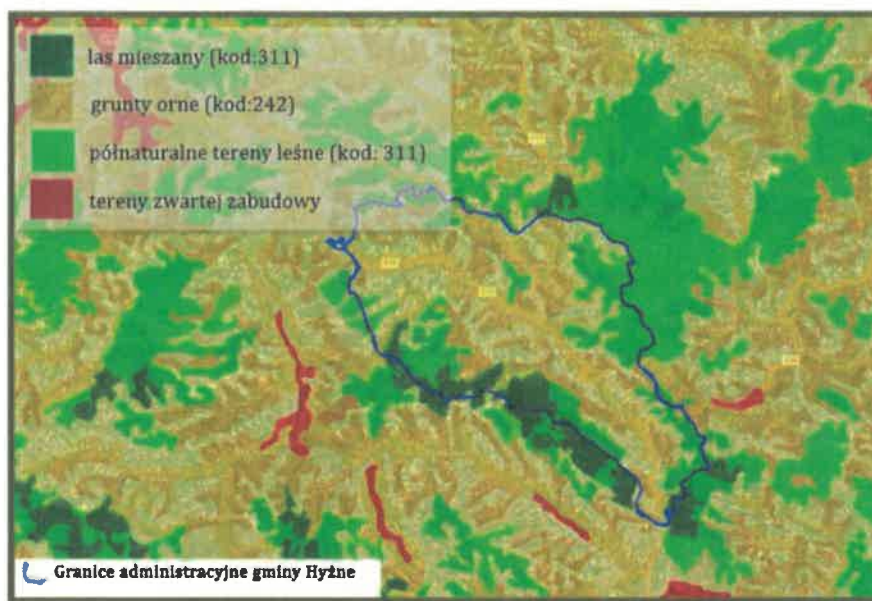
Złożo „Dylągówka – Zapady” znajduje się w północnej części wsi Dylągówka, w przysiółku Zapady. Struktura morfologiczna obszaru ma charakter wyżynny, osiągający wysokość w przedziale 300-340 m n.p.m.

Na obszarze złożowym występuje – oprócz kopaliny właściwej – nadkład, który złożony jest z cienkiej pokrywy glebowej o grubości 10–20 cm, a przede wszystkim ze zwietrzelin łupków ilastych (pstrych) (ich miąższość waha się od 2,7 do 4,9 m) o barwie zielono-ceglastej oraz zielono-niebieskiej. Te ostatnie z uwagi na wysoką zawartość smektytu i jednorodność mogą stanowić atrakcyjny surowiec mineralny pod względem różnych zastosowań. W spągu złoża występują natomiast łupki ilaste, które są podobne do złożowych lub pakiety osadów klastycznych (piaskowce, piaski). Zalegają one na głębokościach od około 11 do około 15 m pod poziomem terenu.

6.2. ANALIZA SWOT

ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- złoża naturalne w granicach gminy	- zagrożenia osuwiskowe
SZANSE	ZAGROŻENIA
- przemysłane działanie i korzystanie z zasobów geologicznych	- nielegalna eksploatacja złóż

Tabela 18. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Hyżne.
Źródło: BDL.

Rysunek 10. Gmina Hyżne na tle mapy przeznaczenia terenów.
Źródło: Ekofizjografia podstawowa gminy Hyżne.

Na obszarze gminy przeważają gleby o małym zróżnicowaniu genetycznym.

Dominują gleby pyłowe (ponad 50% powierzchni), wytworzone ze zwietrzelin osadowych skał fliszowych, cechujące się dużą podatnością na procesy erozyjne. Około 40% powierzchni zajmują gleby pyłowo-ilaste, wytworzone ze zwietrzelin skał osadowych, lecz mniej podatne na procesy erozyjne. Gleby dolin rzecznych – mady aluwialne, pyłowo - ilaste o znacznej miąższości, dużej aktywności biologicznej oraz pojemności wodnej, są bardzo podatne na erozję. Są to gleby dobre dla produkcji roślinnej i powinny podlegać ochronie i zabiegom przed degradacją.

Średnia wartość bonitacyjna gleb gminy to klasa IIIb. Udział kompleksów gleb klasy II i III obejmuje 38% powierzchni gruntów ornych i 5% użytków zielonych, a klasa IV obejmuje 40% powierzchni gruntów ornych i 9% użytków zielonych.

Obszary, na których przeważają zwarte kompleksy gleb wysokich klas bonitacyjnych powinny stanowić bazę rozwoju gospodarki rolnej w gminie i podlegać w maksymalnym stopniu ochronie przed zainwestowaniem nierolniczym.

Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS) na lata 2021-2027

Na terenie kraju obowiązuje Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS) na lata 2021-2027. Dokument przyjęto na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. 2021 r. poz. 1615).

Obszar gminy Hyżne należy do terenów słabo zagrożonych suszą hydrogeologiczną (poniższy rysunek).

Źródło: Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS) na lata 2021-2027.

GLEBY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- niski udział gleb słabych (IV – VI klasy bonitacyjnej)	- stosowanie środków ochrony roślin i nawozów w rolnictwie - erozja gleb
SZANSE	ZAGROŻENIA
- edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony powierzchni ziemi oraz promowanie rolnictwa ekologicznego - rozwój ekologicznego rolnictwa	- degradacja gleb związana z rolnictwem - zwiększanie się problemu suszy

W ostatnich latach zauważyć można zmniejszenie znaczenia rolnictwa w gospodarce gminy Hyżne.

zabiegów przeciwozyjnych polegających na poprzeczno-stokowej orce i stosowaniu płodozmianów ochronnych.

Adaptacja do zmian klimatu

Rolnictwo jest sektorem bardzo wrażliwym na niedobory wody, gdzie potrzeby wodne według prognoz wzrosną o 25-30% w perspektywie do 2050 roku. Przeprowadzone prognozy pokazują, że na skutek zwiększania się temperatury wydłuży się okres wegetacyjny, w związku z tym nastąpi przesunięcie zabiegów agrotechnicznych oraz zmiana produktywności upraw. Poprawią się warunki dla roślin ciepłolubnych, takich jak kukurydza, słonecznik, soja, winorośle czy pszenica, dzięki czemu jakość plonów będzie lepsza od obecnie otrzymywanych. Rozpoczynający się wcześniej okres wegetacji zwiększy jednak zagrożenie upraw ze względu na występowanie późnych wiosennych przymrozków.

Jednocześnie wraz ze wzrostem temperatury zwiększy się zagrożenie ze strony szkodników roślin uprawnych, które podobnie jak rośliny zareagują przyspieszeniem rozwoju i będą stanowić większe zagrożenie dla upraw. Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej.

8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

8.1. STAN WYJŚCIOWY

Podstawą prawną regulującą gospodarowanie odpadami na terenie województwa podkarpackiego jest „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego 2022”, jest to jeden z elementów służących do osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa oraz wypełnienie wymogu ustawowego wyrażonego w nowej ustawie o odpadach.

Na terenie gminy Hyżne nie funkcjonuje żadna instalacja komunalna spełniająca wymagania najlepszej dostępnej techniki, a tym samym na terenie gminy nie ma możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Gospodarka odpadami na terenie gminy Hyżne

W 2021 roku uchwałami Rad Gmin: Błażowa, Dynów, Hyżne, Lubenia oraz miasta Dynów został powołany Celowy Związek Gmin „Eko-Logiczni” z siedzibą w Błażowej, celem prowadzenia wspólnej

jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę, lub na wykonanie których nie jest wymagane zgłoszenie do administracji architektoniczno-budowlanej,

- zużyte baterie i akumulatory,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- odpady niebezpieczne,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły, strzykawki,
- odpady tekstyliów i odzieży.

Z roku na rok wzrasta masa zabranych odpadów z terenu gminy Hyżne, zgodnie z poniższą tabelą.

ILOŚĆ ODPADÓW ODEBRANYCH Z TERENU GMINY HYŻNE OD NIERUCHOMOŚCI ZAMIESZKAŁYCH W LATACH 2018 - 2021 r.					
Lp.	KOD ODPADU	ILOŚĆ [MG] W 2018 r.	ILOŚĆ [MG] W 2019 r.	ILOŚĆ [MG] W 2020 r.	ILOŚĆ [MG] W 2021 r.
1.	16 01 03 – Zużyte opony	21,02	35,38	10,53	34,23
2.	17 01 07- Zmieszane odpady z betonu (...)	9,61	13,58	7,75	21,65
3.	20 01 01- Papier i tektura	11,62	13,78	15,91	11,63
4.	20 01 02 – Szkło	122,33	119,33	144,64	131,80
5.	20 01 36 – Zużyte urządzenie elektryczne(...)	9,135	4,698	7,14	7,345
6.	20 01 35 – Zużyte urządzenie elektryczne(...)	0	2,093	-	-
7.	20 01 23*-Urządzenia zawierające freony	0,670	1,729	2,43	3,46
8.	20 01 27*- Farby, tusze(...)	0,219	0,70	-	0,15
9.	20 01 32 – Leky	0,33	0,343	0,3748	0,382
10.	20 01 34 – Baterie i akumulatory	0,08	0,045	0,1074	0,215
11.	20 02 01 – Odpady ulegające biodegradacji	0,23	1,40	6,45	-
12.	ex 20 01 99 – Metale i tworzywa sztuczne	139,5	144,36	146,31	160,73
13.	20 03 07 – Odpady wielkogabarytowe	52,79	94,914	50,45	103,675
14.	20 03 01 – Zmieszane odpady komunalne	562,77	513,82	533,03	562,05
15.	20 09 99 Odpady kuchenne zmieszane z zielonymi			12,48	26,44
16.	20 01 28 Farby, tusze, kleje			0,36	8,564
17.	16 82 02 Inne odpady			12,48	-
	SUMA	930,309	946,172	950,442	1 072,321

Tabela 19. Ilość odebranych odpadów z terenu gminy Hyżne w ostatnich latach.
Źródło: Urząd Gminy Hyżne.

W ostatnich latach na terenie gminy Hyżne zmniejsza się udział zebranych odpadów zmieszanych, co może świadczyć o prawidłowym funkcjonowaniu gospodarki odpadami na terenie gminy.

- 2022 r. – 40,16 Mg.

8.2. ANALIZA SWOT

GOSPODARKA ODPADAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- zorganizowany system gospodarki odpadami - osiągnięte poziomy recyklingu - przynależność gminy do celowego Związku Gmin „Eko-Logiczni” - zmniejszająca się liczba odpadów zmieszanych zbieranych na terenie gminy	- wyroby azbestowe na terenie gminy - coroczny wzrost masy zebranych odpadów
SZANSE	ZAGROŻENIA
- zwiększenie poziomów recyklingu na terenie gminy - usunięcie wyrobów azbestowych	- brak działań w zakresie zwiększenia poziomów recyklingu - brak dostatecznych środków finansowych na utylizację azbestu

8.3. ZAGROŻENIA

Do zagrożeń jakie mogą wystąpić na terenie gminy, związanych z gospodarką odpadami można zaliczyć:

- nieprawidłowe praktyki dotyczące gospodarowania odpadami przez mieszkańców (np. spalanie odpadów komunalnych, pozbywanie się odpadów w sposób niezgodny z przepisami prawa),
- niewystarczający poziom selektywnej zbiórki odpadów oraz mały poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania,
- występowaniem wyrobów zawierających azbest.

Kierunki działań

Celem nadrzędnym polityki w zakresie gospodarowania odpadami jest zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów "u źródła", odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych.

Ważnym elementem jest kontynuacja działań edukacyjnych związanych prawidłowym gospodarowaniem odpadami dla mieszkańców gminy Hyżne, a także pozyskiwanie środków zewnętrznych na utylizację wyrobów zawierających azbest.

W runie najczęściej rosną: gwiazdnica wielkokwiatowa (*Stellaria holostea*), groszek wiosenny (*Lathyrus vernus*), przytulia Schultesa (*Galium schultesii*). Na stosunkowo najbardziej suchych siedliskach, najczęściej w szczytowych położeniach stoków lub na wierzchowinach wykształca się grąd niski (*Tilio Carpinetum caricetosum pilosae*), odznaczający się dominacją turzycy orzęsionej (*Carex pilosa*). Na najbardziej wilgotnych glebach w obniżeniach terenu na dnach dolin potoków można spotkać fragmentaryczne płaty zbiorowisk łągowych, reprezentujących najczęściej zespół łągu podgórskiego (*Carici remotae – Fgraxinetum*), rzadziej łąg jesiono – olszowy (*Circaeio-Alnetum*). Zachowały się one jedynie szczątkowo i o znacznie przekształconym składzie gatunkowym runa. Znacznie częściej można spotkać wzdłuż cieków wodnych zarośla łągowe tworzące zespół wiklin nadrzecznych (*Salicetum triandro-viminalis*) jako zbiorowisko zastępcze wyciętych łągów wierzbowo - topolowych (*Salici-Populetum*). Pewien procent powierzchni omawianego terenu zajmują sadzone w charakterze przedplonów lasy sosnowe, rzadziej modrzewiowe, o trudnej do ustalenia przynależności fitosocjologicznej.

Na terenie gminy przeważają powierzchnie nieleśne, zbiorowiska antropogeniczne oraz półnaturalne, częściowo wykorzystane przez człowieka, jak np. łąki i pastwiska.

Najbardziej rozpowszechnionym zbiorowiskiem łąkowym jest tu zespół świeżej łąki rajgasowej (*Arrhenatheretum medioeuropaeum*). Często spotyka się tu łąki podsiewane różnymi mieszankami traw, łąki porolne oraz różne stadia sukcesyjne na ugorach. Niewielkie powierzchnie w sąsiedztwie zabudowań w sadach, przy drogach i silnie wypasanych miejscach zajmują pastwiska życicowo - grzebieniowe (*Lolio-Cynosuretum*).

Niezbýt częste są tu łąki z rzędu *Molinietalia*, występujące na wilgotnych siedliskach. Zwykle reprezentują one związek *Calthion*, a w nim najważniejszą rolę odgrywa zespół wilgotnej łąki ostrożeńiowej (*Cirsietum rivularis*), występujący w miejscach stale podtopionych lub o wysokim poziomie wód gruntowych.

Na wilgotnych wypasanych, nie nawożonych łąkach dość często spotykany jest *Epilobio –Juncetum effusi*. Niewielkie powierzchnie w silnie uwilgotnionych obniżeniach terenu zajmują płaty *Scirpetum silvatici*. W miejscach wyciętych łągów rozwijają się ziołoroślowe łąki reprezentujące zespół *Filipendulo-Geranietum*. Dość rozpowszechnione na omawianym terenie są zarośla ze śliwą tarniną (*Prunus spinosa*) i różą dziką (*Rosa canina*) należące do związku *Rubion subatlanticum*. Występują one głównie na miedzach, skarpach śródpolnych i stanowią stadium zarastania zbiorowisk o charakterze muraw kserotermicznych z klasy *Festuco –Brometea*. Szczególnie z Pogórzem fliszowym związane jest występowanie ubogich łąk z rzędu *Nardetalia*, wykształconych jako fragmenty zbiorowisk ze związku *Nardo-Galion*.

Zbiorowiska roślin wodnych i bagiennych reprezentują gregmanty zespołów z klasy *Potamogetonetea* (*Myriophyllo-Nuphoretum*, *Potamogetinetum lucentis*), przywiązanych do wód stojących (rowy, gliniarki). Natomiast szuwały z klasy *Phragmitetea* reprezentowane są najczęściej przez płaty: *Phragmitetum communis*, *Glycerietum maximae*, *Caricetum gracilis*, *Glycerietum plicatae*.

Należy tutaj większość gatunków zasiedlających omawiany teren od czasu ostatniego zlodowacenia. Są to: jeleń europejski (*Cervus elaphus*), sarna (*Capreolus capreolus*), dzik (*Sus scrofa*), zajęc szarak (*Lepus europaeus*), jeż (*Erinaceus europaeus*), kret (*Talpa europaea*) i wiele innych.

Przedstawicielami fauny borealno - alpejskiej są: dzięcioł trójpalczasty (*Picoides tridactylus*), drozd obrożny (*Turdus torquatus*), puszczyk uralski (*Strix uralensis*), kuna leśna (*Martes martes*), kwiczoł (*Turdus pilaris*), jarząbek (*Tetrastes bonasia*).

Gatunki pontyjskie stanowią rzadki element naszej fauny. Są to: muchołówka białoszyja (*Muscicapa albicollis*), kobczyk (*Falco vespertinus*), żoła (*Merops apiaster*) oraz dzięcioł syryjski (*Dendrocopos syriacus*).

Na terenie Pogórza Dynowskiego północną granicę gromadnego zasięgu osiąga szereg gatunków górskich. Są to między innymi: kumak górski (*Bombina variegata*), traszka górską (*Truturus montandoni*), salamandra plamista (*Salamandra salamandra*), pliszka górską (*Motacilla cinerea*).

O bogactwie fauny omawianego terenu świadczy fakt występowania 223 gatunków kręgowców przechodzących naturalny rozród (w Polsce występuje 434 gatunków).

9.1.1. OBSZARY CHRONIONE

Na terenie gminy Hyżne występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary chronionego krajobrazu,
- Obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody.

Obszary Natura 2000

Obszar Natura 2000 Nad Husowem PLH180025 - Ostoja obejmuje fragment lasów, śródleśnych stawów i łąk. W podłożu występują utwory fliszu karpackiego i gleby brunatne. Lasy zajmują ponad 95% powierzchni, w tym lasy iglaste 2%, lasy liściaste 55%, a lasy mieszane 42%. Siedliska rolnicze zajmują tylko 1%. W obszarze kontynentalnym niewiele jest tak dobrze zachowanych żyznych buczyn karpackich i tak dobrze zachowanych grądów, z ponad 20 gatunkami roślin chronionych. W obszarze stwierdzono występowanie jednego z krańcowych stanowisk kłokoczki południowej, przy północnej granicy zasięgu tego gatunku.

Fragmenty łąk przylegające do lasu są miejscem występowania 3 gatunków motyli z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto na tym obszarze stwierdzono obecność chrząszczy (biegacz urozmaicony i zgniotek cynobrowy) oraz płazów (kumaka górskiego i traszki karpackiej i traszki grzebieniastej) z tego samego załącznika.

Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Hyżne przedstawiano w poniższej tabeli.

Nazwa	Wysokość [m]	Pierścienica [cm]	Podstawa prawna	Tekstowy opis granic
Dąb szypułkowy - Quercus robur	30	161	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie Nr RLSop-004-5/75 z dnia 31.07.1975 roku	Rosnąca obok szkoły podstawowej w Dylągówce
Dąb szypułkowy - Quercus robur	24	125	Decyzja Nr RL. Sop-005/75 z dnia 31.07.1975 roku w sprawie uznania z pomniki przyrody	W pobliżu szkoły w Hyżnem
Dąb szypułkowy - Quercus robur	25	152	Decyzja Nr RL. Sop-005/75 z dnia 31.07.1975 roku w sprawie uznania z pomniki przyrody	W pobliżu szkoły w Hyżnem
Grupa drzew Lipa - Tilia sp. – 1 sztuka Dąb szypułkowy - Quercus robur – 4 sztuki	-	-	Orzeczenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie Nr RLSop-004-4/75 z dnia 31.07.1975 roku	Pozostałość na terenie po dawnym parku przy dworze w Hyżnem

Tabela 21. Pomniki przyrody na terenie gminy Hyżne.
Źródło: crfop.pl, zweryfikowane przez Urząd Gminy Hyżne.

9.1.2. LASY

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie gminy Hyżne wynosi 1 322,33 ha, co daje lesistość na poziomie 25,6%. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru jest zatem zbliżony do średniej krajowej, która wynosi 30,0%. Lasy gminy Hyżne zaliczane są do VIII Krainy Przyrodniczo-Leśnej Karpackiej, w dzielnicy 3 – Pogórza Karpackiego. Zasadniczym typem siedliskowym jest las świeży wyżowy. W dnach dolin występują lasy olchowe, których głównym składnikiem jest jesion (ok. 50%), olcha (ok. 40%) oraz domieszka dębu i świerka.

Strukturę gruntów leśnych na terenie gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Na terenie Nadleśnictwa wyróżniono 6 typów siedliskowych lasu: las wyżynny świeży (Lwyżśw), las wyżynny wilgotny (Lwyżw), las górski (LGśw), ols jesionowy (OLwyż), las łęgowy (Lwyż), las mieszany wyżynny (LMwyżśw).

Drzewostany Nadleśnictwa Strzyżów odznaczają się znacznym zróżnicowaniem wiekowym. Powierzchniowo i miąższościowo przeważają kolejno drzewostany IV klasy wieku (od 61 do 80 lat) i V klasy wieku (od 81 do 100 lat). Znaczący jest również udział III klasy wieku w przedziale wiekowym od 41 do 60 lat. Znaczny jest udział drzewostanów ponad 100-letnich (1206,10 ha). Wyraźny jest niedobór młodszych klas wieku, których udział znacznie wzrośnie po wykonaniu cięć uprzątających w klasie odnowienia. Średni wiek drzewostanów w Nadleśnictwie Strzyżów wynosi 78 lat.

W ostatnim dziesięcioleciu nastąpił wzrost zasobności drzewostanów. Średnia zasobność drzewostanów w Nadleśnictwie Strzyżów wynosi 351 m³/ha.

Tereny zieleni

Na terenie gminy Hyżne należy prowadzić działania związane ze zwiększaniem powierzchni terenów zielonych poprzez:

- zagospodarowanie nowych terenów zielonych,
- zakładanie łąk kwietnych,
- przeciwdziałanie betonowania przestrzeni,
- bieżące nasadzenia drzew i krzewów w przestrzeniach publicznych oraz w pobliżu dróg.

Gmina Hyżne od kilku lat realizuje działania na rzecz rozwoju terenu zieleni:

- W roku 2018 zorganizowano akcję z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości, podczas której zasadzonych zostało 100 drzew na terenie gminy,
- W roku 2019 zasadzono 50 szt. drzew w gatunkach: lipa, klon, akacja,
- W roku 2020 zasadzono 30 szt. drzew w gatunkach: surmia, klon, akacja oraz krzewów 20 szt. w gatunkach świdośliwa i tamaryszek,
- W roku 2021 wykonano następujące nasadzenia: lipa 2 szt., klon pospolity 12 szt., klon jawor 12 szt., robinia akacjowa 4 szt., pęcherznica 7 szt., świdośliwa 5 szt., tamaryszek 3 szt., tawuła szara 5 szt., 50 sadzonek drzew i krzewów miododajnych takich jak: lipa, klon, robinia akacjowa, pęcherznica kalinolistna, świdośliwa, tamaryszek, tawuła szara,
- W roku 2022 nasadzono na skwerze im. Gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem 432 rośliny, w tym 11 drzew, reszta to krzewy, trawy ozdobne i kwiaty.

zmian opiera się o zmiany wartości przeciętnych parametrów klimatycznych: opadów, temperatury, kierunków wiatrów. Różnorodność biologiczna pod wpływem tych zmian ulega stopniowym przekształceniom. Spodziewane ocieplenie klimatu spowoduje migrację gatunków, w tym obcych inwazyjnych, głównie z Europy Południowej, Afryki Północnej, Azji, wraz z równoczesnym wycofywaniem się tych gatunków, które nie są przystosowane do wysokich temperatur i suszy latem, a dobrze znoszą ostre mrozy. Przewidywane zmiany dotyczą również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu ilości opadów nawaalnych, okresów suchych i procesów eutrofizacji. Co więcej, w wyniku prognozowanych zmian klimatycznych będzie postępował zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (bagien, stawów, oczek wodnych, małych płytkich jezior, a także potoków i małych rzek). Stanowi to zagrożenie dla licznych gatunków, które bądź to pośrednio bytują na tych terenach, bądź korzystają z nich jako rezerwarów wody pitnej i może skutkować wyginieciem lub migracją gatunków.

W wyniku zmian klimatycznych istotnym zmianom ulec mogą składy gatunkowe i typy lasów. Optima ekologiczne gatunków drzewiastych mogą zostać przesunięte na północny-wschód. Proces ocieplania i zwiększanie ryzyka suszy sprzyja rozwojowi chorób i szkodników, w tym także gatunków inwazyjnych. Cieplesze zimy będą wpływać korzystnie na zimowanie szkodników, a zmniejszona pokrywa śnieżna będzie ułatwiać zimowanie zwierząt roślinożernych.

10. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

10.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. W Polsce przygotowano „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jaki działania adaptacyjne mogą mieć nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również wzrost gospodarczy.

Wyniki prognoz pokazują, że do roku 2030 zmiany klimatu będą miały dwojaki, pozytywny i negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo. Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne

lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.

b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Jak wynika z definicji poważnej awarii, jej źródłami mogą być:

- procesy przemysłowe i magazynowanie substancji niebezpiecznych,
- transport materiałów niebezpiecznych.

Na terenie gminy losowo występują gwałtowne opady, wichury, śnieżyce, które mogą stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i mienia. Zagrożenie klęskami żywiołowymi jest w gminie Hyżne podobne jak dla innych gmin tego regionu.

Na obszarze gminy Hyżne nie występują zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Istotnym źródłem zagrożeń wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest transport substancji niebezpiecznych. Na terenie gminy Hyżne nie ma ściśle ustalonej trasy transportu substancji niebezpiecznych, np. paliw płynnych, trasy te są indywidualnie, każdorazowo wybierane przez danych przewoźników.

Do zagrożeń na terenie gminy należą pożary, związane z wypalaniem traw i łąk.

CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

1. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

1.1. CELE KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA

Dla obszarów wymagających interwencji wyznaczono cele, kierunki oraz zadania, które służyć mają poprawie stanu środowiska, co przedstawiono w poniższej tabeli. Oprócz tego wyznaczono zadania, które służyć mają ochronie i zachowaniu obecnego stanu pozostałych komponentów środowiska. Do każdego zadania przypisano jednostkę odpowiedzialną za wykonanie zadania, zaproponowano wskaźnik monitorowania oraz przypisano możliwe ryzyka, jakie wiążą się z realizacją danego zadania

3	Pola elektromagnetyczne	Kontrola niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska na terenie gminy	Liczba działań edukacyjnych	0	4	Podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy poprzez eliminację zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym	Edukacja społeczeństwa na temat oddziaływania PEM	organizacje pozarządowe, placów edukacyjne	- Brak prowadzonych działań - Brak zainteresowania mieszkańców
			Liczba wykonanych pomiarów na terenie gminy	0	1		Pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy (włączenie punktu pomiarowego z terenu gminy w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska)	GIOŚ	- Brak prowadzenia kontroli
			Liczba wydanych zezwoleń dla instalacji emitujących pola elektromagnetyczne	bd	W miarę potrzeb		Właściwa lokalizacja, modernizacja oraz poprawne użytkowanie urządzeń oraz instalacji emitujących pola elektromagnetyczne (wydawanie zezwoleń)	Starosta Powiatu Rzeszowskiego	-
			Liczba odpowiednich zapisów w mpzp	0	W miarę potrzeb		Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy	Urząd Gminy Hyżne	- Przedłużająca się procedura wprowadzania zmian do przepisów prawa miejscowego

1.2. HARMONOGRAM RZECZOWO - FINANSOWY

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych gminy Hyżne oraz zadań monitorowanych, opracowany w celu ochrony środowiska na terenie gminy. Pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji gminy. Natomiast pod zadaniami monitorowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków samorządów gminnych, instytucji i przedsiębiorstw, osób fizycznych oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wyższego, bądź instytucji działających na terenie gminy, ale podległych bezpośrednio organom centralnym.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029

Zagrożenia hałasem	Budowa ścieżek rowerowych	Urząd Gminy Hyżne	1 000 000	1 000 000	środki własne, inne środki
	Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ uwzględniające m.in. montowanie dźwiękoszczelnych okien, budowę cichej nawierzchni i montaż ekranów akustycznych	Urząd Gminy Hyżne, Zarządcy dróg			-
Zadania własne					
3	Pola elektromagnetyczne Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy	Urząd Gminy Hyżne		Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp	-
Zadania własne					
4	Gospodarowanie wodami Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych)	Urząd Gminy Hyżne	20 000	20 000	środki własne, inne środki

Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Hyżne – Nieborów – wzdłuż drogi na Husówkę	Urząd Gminy Hyżne		400 000,00			400 000,00		środki własne, inne środki
Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Szklany – dokumentacja	Urząd Gminy Hyżne	50 000,00	100 000,00			150 000,00		środki własne, inne środki
Przebudowa rurociągu tłocznego przy przepompowni ścieków P4 w Hyżnem	Urząd Gminy Hyżne		200 000,00			200 000,00		środki własne, inne środki
System monitoringu i przepływu ścieków	Urząd Gminy Hyżne				300 000,00	300 000,00		środki własne, inne środki
Modernizacja i doposażenie przepompowni ścieków na terenie gminy Hyżne	Urząd Gminy Hyżne				200 000,00	200 000,00		środki własne, inne środki
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Hyżne	Urząd Gminy Hyżne					300 000,00		środki własne, inne środki
Przebudowa SUW w Hyżnem	Urząd Gminy Hyżne		2 000 000,00		2 000 000,00	4 000 000,00		środki własne, inne środki
Poszukiwanie zasobów wodnych na terenie gminy Hyżne	Urząd Gminy Hyżne	50 000,00	50 000,00			100 000,00		środki własne, inne środki
Budowa studni głębinowych	Urząd Gminy Hyżne		100 000,00		1 000 000,00	2 100 000,00	1 000 000,00	środki własne, inne środki

	weryfikacja mieszkańców uchylających się od obowiązku złożenia deklaracji i wnoszenia opłat	„Eko-Logiczni”							
	Zwiększenie poziomu recyklingu - przygotowanie do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz innych niż niebezpieczne	Urząd Gminy Hyżne, Celowy Związek Gmin „Eko-Logiczni”							środki własne, inne środki
9	Zasoby przyrodnicze	Zadania własne							
	Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych	Urząd Gminy Hyżne, RDOŚ	10 000,00	20 000,00			30 000,00	środki własne, inne środki	
	Uwzględnienie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie (słabe gleby V i VI klasy oraz wieloletnie odłogi)	Urząd Gminy Hyżne					Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp	-	
	Tworzenie nowych obszarów chronionych	Urząd Gminy Hyżne, RDOŚ					W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, inne środki	

	Organizacja akcji (szkolenia spotkania) z zakresu edukacji ekologicznej	Urząd Gminy Hyżne	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	20 000,00	Środki własne, inne środki (WFOŚiGW)
--	---	-------------------	----------	----------	----------	----------	-----------	--------------------------------------

Tabela 24. Harmonogram realizacji zadań własnych oraz zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.
Źródło: Opracowanie własne.

w klastrach: Klimat, energetyka i mobilność Żywność, biogospodarka, zasoby naturalne, rolnictwo i środowisko.

Program LIFE

Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, jak również identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska. Beneficjentem Programu LIFE może być każdy podmiot (jednostki, podmioty, instytucje publiczne lub prywatne) zarejestrowany na terenie państwa należącego do UE.

2.2. ŚRODKI NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Podstawą do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie są programy priorytetowe, które określają zasady udzielania wsparcia oraz kryteria wyboru przedsięwzięć. Listę priorytetowych programów NFOŚiGW zatwierdza corocznie Rada Nadzorcza NFOŚiGW.

Program Czyste Powietrze

Celem programu jest ograniczenie emisji szkodliwych substancji, które powstają na skutek ogrzewania gospodarstw jednorodzinnych, w których stosowane są nieefektywne źródła ciepła oraz niskiej jakości paliwa. Program oferuje dofinansowanie do wymiany starych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy oraz przeprowadzenie towarzyszących temu prac termomodernizacyjnych budynku.

Program obejmuje lata 2018-2029.

Wnioski przyjmowane są w wojewódzkich funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej, jak również w gminach, które podpisały porozumienie z WFOŚiGW.

Program Czyste Powietrze jest corocznie dostosowywany do wymogów beneficjentów i celów Programu, przez co procedury są ujednolicane i upraszczane w kierunku polepszenia dostępu do środków finansowych.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad udzielania dotacji: <https://czystepowietrze.gov.pl/czyste-powietrze/>.

3. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

3.1. MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Monitoring dostarcza informacji, w oparciu, o które ocenić można, czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu, a także jest podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Rozróżniamy dwa rodzaje monitoringu:

- monitoring jakości środowiska,
- monitoring polityki środowiskowej.

Obydwa rodzaje monitoringu są ze sobą ściśle powiązane. Monitoring jakości środowiska jest wykorzystywany w definiowaniu polityki ochrony środowiska. W okresie wdrażania niniejszego programu, monitoring także będzie wykorzystywany dla uaktualnienia polityki ochrony środowiska. Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Informacja o stanie środowiska jest niezbędna do ustanawiania priorytetów ochrony środowiska, do monitorowania, egzekwowania i przestrzegania przepisów ochrony środowiska, do integrowania polityki. Powinien służyć zarówno podejmującym decyzje, jak i społeczeństwu, sektorowi prywatnemu, pozarządowym organizacjom ekologicznym i wszystkim zainteresowanym grupom.

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram wdrażania aktualizacji programu ochrony środowiska dla gminy Hyżne.

Monitoring realizacji Programu						
	2023	2024	2025	2026	2027	ltd.
Monitoring stanu środowiska			X		X	X
Monitoring polityki środowiskowej						
Mierniki efektywności Programu			X		X	
Ocena realizacji planu operacyjnego			X		X	
Raporty z realizacji Programu			X		X	
Ocena realizacji celów i kierunków działań					X	
Aktualizacja Programu ochrony środowiska					X	

Tabela 25. Harmonogram wdrażania aktualizacji programu ochrony środowiska dla gminy Hyżne.

Źródło: Opracowanie własne.

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań programu ochrony środowiska winny obejmować:

- określenie stopnia wykonania poszczególnych działań,

Aktywność społeczna wspierana jest również poprzez różnorodne akcje edukacyjne i promocyjne oraz Internet. Duże znaczenie dla ekspansji obywatelskiej aktywności ma nowe ustawodawstwo stwarzając powszechny dostęp do informacji o środowisku i procedury udziału społeczeństwa w zarządzaniu środowiskiem (Ustawa Prawo Ochrony Środowiska oraz Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

- Aktualizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029* została opracowana zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1260, ze zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie.
- Gmina Hyżne położona jest w południowo - wschodniej części województwa podkarpackiego, w odległości około 20 km od Rzeszowa.
- Główne problemy emisyjne w gminie Hyżne obejmują ogrzewanie budynków indywidualnymi źródłami ciepła, co generuje głównie emisję dwutlenku węgla, pyłu zawieszonego oraz tlenków azotu. Obiekty wykorzystujące indywidualne źródła ciepła wykorzystują głównie paliwa stałe.
- Bezpośrednio na terenie gminy notuje się przekroczenia roczne docelowego poziomu benzo(a)pirenu. (dane pochodzą z Rocznej oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2021.
Link: <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/1722>)
- Emisja hałasu drogowego spowodowana jest przez nasilenie ruchu pojazdów samochodowych na drogach wojewódzkich oraz drogach powiatowych i gminnych. W ostatnich latach nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego w gminie.
- Na terenie gminy Hyżne brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych. Aktualny stan jakości powietrza można sprawdzić tutaj: <https://esa.nask.pl/szkola/id/986/> (miernik zamontowany jest na budynku szkoły w Hyżnem).
- Gmina leży w zlewniach rzek Wiśłok i San. Jej południowo zachodnia część jest odwadniana za pośrednictwem potoku Tatyna, który wpada do rzeki Strug (zlewnia Wiśłoka), południowo wschodnia za pośrednictwem potoku Szklarka do Sanu, zaś północno wschodnia do Wiśłoka, za pośrednictwem potoku Mlecza.

elementem utrzymującym równowagę w środowisku przyrodniczym są lasy. Należy więc podnieść tempo zalesiania nieużytków i gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa.

W ramach opracowania Programu Ochrony Środowiska dla gminy Hyżne przedstawiono cele i kierunki działań jakie musi realizować gmina w celu poprawy jakości środowiska. W ramach opracowania dokumentu przedstawiono także szczegółowy harmonogram realizacji działań.

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe gminy. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu wskazano potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu.

TABELA 14. CELE ŚRODOWISKOWE DLA JCWPD ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY HYŻNE.....	43
TABELA 15. CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY HYŻNE.....	44
TABELA 16. CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENIE GMINY HYŻNE.....	46
TABELA 17. WYKAZ ZŁÓŻ NA TERENIE GMINY HYŻNE.....	51
TABELA 18. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW NA TERENIE GMINY HYŻNE. ŹRÓDŁO: BDL.....	53
TABELA 19. ILOŚĆ ODEBRANYCH ODPADÓW Z TERENU GMINY HYŻNE W OSTATNICH LATACH.	61
TABELA 20. WYROBY AZBESTOWE NA TERENIE GMINY HYŻNE (STAN NA 31.12.2021 R.) ŹRÓDŁO: BAZA AZBESTOWA.	62
TABELA 21. POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY HYŻNE. ŹRÓDŁO: CRFOP.PL, ZWERYFIKOWANE PRZEZ URZĄD GMINY HYŻNE.	69
TABELA 22. STRUKTURA GRUNTÓW LEŚNYCH NA TERENIE GMINY HYŻNE NA KONIEC 2021 ROKU. ŹRÓDŁO: BANK DANYCH LOKALNYCH, GUS.....	70
TABELA 23. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, KIERUNKI INTERWENCJI, ZADANIA.....	88
TABELA 24. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH ORAZ ZADAŃ MONITOROWANYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM. ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE.....	97
TABELA 25. HARMONOGRAM WDRAŻANIA AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY HYŻNE.	101

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. GRANICE ADMINISTRACYJNE GMINY HYŻNE.....	14
RYSUNEK 2. POŁOŻENIE GMINY HYŻNE NA TLE POWIATU RZESZOWSKIEGO.	15
RYSUNEK 3. STREFY ENERGETYCZNE WIATRU W POLSCE. ŹRÓDŁO: WOJEWÓDZKI PROGRAM ROZWOJU ALTERNATYWNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII DLA WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO.	25
RYSUNEK 4. MAPA NASŁONECZNIENIA KRAJU.	26
RYSUNEK 5. LOKALIZACJA STACJI BAZOWYCH TELEFONII KOMÓRKOWEJ NA TERENIE GMINY HYŻNE.....	37
RYSUNEK 7. LOKALIZACJA JCWPD NR 152.....	40
RYSUNEK 8. LOKALIZACJA JCWPD NR 153.....	41
RYSUNEK 9. LOKALIZACJA JCWPD NR 154.	41
RYSUNEK 10. OBSZAR GMINY HYŻNE NA MAPIE GEOLOGICZNEJ.....	50
RYSUNEK 11. GMINA HYŻNE NA TLE MAPY PRZEZNACZENIA TERENÓW.	53
RYSUNEK 12. MAPA KLAS ZAGROŻENIA SUSZĄ ROLNICZĄ NA TERENACH ROLNYCH I LEŚNYCH.....	54
RYSUNEK 13. MAPA KLAS ZAGROŻENIA SUSZĄ HYDROLOGICZNĄ.....	55

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. 2022 r. poz. 2556 ze zm.) polityka ochrony środowiska prowadzona jest m.in. za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. Poprzednio obowiązujący „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2019 - 2022 z perspektywą do roku 2026” został przyjęty Uchwałą Nr IV/20/19 Rady Hyżne z dnia 25 stycznia 2019 r. Przedmiotowa uchwała wprowadza „Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029”. Niniejszy dokument prezentuje aktualne problemy związane z ochroną oraz kształtowaniem środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Hyżne. Zawiera cele, kierunki oraz zadania, które służyć mają poprawie stanu środowiska.

Projekt „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029” został poddany konsultacjom społecznym na podstawie art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) oraz w trybie Uchwały Rady Gminy Hyżne Nr XXVII/174/17 z dnia 15 lutego 2017 roku w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Hyżne.

Ponadto zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 3 ustawy prawo ochrony środowiska projekt „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029” został pozytywnie zaopiniowany przez Zarząd Powiatu Rzeszowskiego.

4.a. Głosowanie nad podjęciem uchwały w sprawie uchwalenia aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029.

głosowanie	Głosowanie nad podjęciem uchwały w sprawie uchwalenia aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029.		
jednostka	Rada Gminy Hyżne		
wynik	Głosowanie zakończone wynikiem: przyjęto		
data	12 maja 2023 r.	czas	13:45:43 - 13:45:53
typ	głosowanie jawne imienne	większość	zwykła

Podsumowanie

status	ilość	procent	status	ilość	procent
ZA	13	100 %	pula głosów	15	-
PRZECIW	0	0 %	oddanych głosów	13	86.67 %
WSTRZYMAŁO SIĘ	0	0 %	nieoddanych głosów	2	13.33 %

Wyniki imienne

lp	nazwisko	imię	głos
1	Baran	Jacek	ZA
2	Bator	Jan	ZA
3	Bator	Stanisław	ZA
4	Jaworski	Henryk	nieobecny
5	Kołodziej	Edward	ZA
6	Kotarba	Bogusław	ZA
7	Kruła	Iwona	ZA
8	Leśniak	Dionizy	ZA
9	Majchrowska	Anna	ZA
10	Mazurkiewicz	Alicja	ZA
11	Pelc	Jan	ZA
12	Piękoś	Karol	ZA
13	Stanowski	Łukasz	ZA
14	Ślemp	Leszek	nieobecny
15	Ziarno	Jarosław	ZA